

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(8)
สารบัญตาราง	(15)
สารบัญแผนภาพ	(17)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 จรรยาบรรณของผู้วิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	8
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ	39
2.3 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะ	65
2.4 แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ อุนินิสัยเฉพาะและทัศนคติ	71
2.5 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	81
2.6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	113

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.7 กรอบแนวความคิดในการวิจัย	124
2.8 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	125
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	127
3.1 รูปแบบการวิจัย	127
3.2 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	128
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	130
3.4 การดำเนินการรวบรวมข้อมูล	133
3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	133
บทที่ 4 วิเคราะห์สภาพสมรรถนะในปัจจุบันของผู้สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	135
4.1 สภาพสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปัจจุบัน	135
4.1.1 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้าง สมรรถนะของกำลังพลในกองทัพบก	136
4.1.2 แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของผู้รับศึกษาหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปัจจุบัน	149
4.1.3 แนวทางในการพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปัจจุบัน	151
4.1.4 สภาพสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปัจจุบันตามพื้นฐานของปัจจัย ที่ก่อให้เกิดสมรรถนะ	154

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2 ปัญหาและอุปสรรคขัดขวางในการเสริมสร้างสมรรถนะที่ดี ซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงานของนายทหารที่สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	163
4.2.1 ด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมองค์การ	163
4.2.2 ด้านการบริหารจัดการ	165
4.2.3 ด้านการจัดการศึกษา	167
4.2.4 ด้านปัญหาส่วนบุคคล	168
4.3 การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปัจจุบัน	169
4.3.1 ด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมองค์การ	169
4.3.2 ด้านการบริหารจัดการ	170
4.3.3 ด้านการจัดการศึกษา	172
4.3.4 ด้านปัญหาส่วนบุคคล	173
4.4 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกองทัพบก	173
4.4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกองทัพบก	173
4.4.2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในกองทัพบก	174
4.4.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกกองทัพบก	175
บทที่ 5 ตัวแบบสมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	177
5.1 กลุ่มสมรรถนะเฉพาะฝ่ายเสนาธิการ (COD)	178
5.1.1 สมรรถนะด้านการประสานงาน (Coordinating)	178
5.1.2 สมรรถนะด้านการวางแผน (Design Planning)	180

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2 กลุ่มสมรรถนะเฉพาะผู้บังคับหน่วย (DLE)	181
5.2.1 สมรรถนะด้านการตกลงใจ (Decision Making)	181
5.2.2 สมรรถนะด้านคุณลักษณะผู้นำทหาร (Leadership Characteristics)	183
5.3 กลุ่มสมรรถนะร่วม (VEL-MARCH)	184
5.3.1 สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ (Vision)	184
5.3.2 สมรรถนะด้านความรู้ (Erudition)	185
5.3.3 สมรรถนะด้านความจงรักภักดี (Loyalty)	189
5.3.4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ (Management)	189
5.3.5 สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking)	190
5.3.6 สมรรถนะด้านความรับผิดชอบ (Responsibility)	191
5.3.7 สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)	192
5.3.8 สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation)	194
บทที่ 6 การวิเคราะห์ตัวแบบสมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	197
6.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	197
6.2 ระดับความเห็นด้วยต่อแต่ละสมรรถนะในภาพรวมของ ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	199
6.3 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านสมรรถนะเฉพาะฝ่ายเสนาธิการ	201
6.3.1 สมรรถนะด้านการประสานงาน	201
6.3.2 สมรรถนะด้านการวางแผน	202
6.4 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านสมรรถนะเฉพาะผู้บังคับหน่วย	203

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.4.2 สมรรถนะด้านการตกลงใจ	203
6.4.2 สมรรถนะด้านคุณลักษณะผู้นำทหาร	204
6.5 ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามด้านสมรรถนะร่วม	205
6.5.1 สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์	205
6.5.2 สมรรถนะด้านความรู้	206
6.5.3 สมรรถนะด้านความจงรักภักดี	208
6.5.4 สมรรถนะด้านการบริหารจัดการ	209
6.5.5 สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์	210
6.5.6 สมรรถนะด้านความรับผิดชอบ	211
6.5.7 สมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์	212
6.5.8 สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์	213
บทที่ 7 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	217
7.1 สรุปผลการศึกษา	217
7.1.1 สภาพสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบกในปัจจุบัน	217
7.1.2 ปัญหาและอุปสรรคขัดขวางและแนวทางในการแก้ไข ในการสร้างสมรรถนะที่ดีซึ่งมีผลต่อการปฏิบัติงาน ของนายทหารที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	219
7.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกองทัพบก	222
7.1.4 สรุปตัวแบบสมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษา จากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก (Competency Model)	223

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
7.15 การวิเคราะห์ตัวแบบสมรรถนะหลัก	226
7.2 การอภิปรายผล	227
7.3 ข้อเสนอแนะ	234
7.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	234
7.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปฏิบัติ	234
7.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต	235
เอกสารอ้างอิง	236
ภาคผนวก	248
ผนวก ก การสัมภาษณ์เชิงลึก	249
ผนวก ข กระบวนการสัมมนากลุ่ม	254
ผนวก ค ภาพการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ภาพการสัมมนากลุ่ม	261
ผนวก ง ประเด็นคำถามการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก	271
ผนวก จ แบบสอบถาม	273
ประวัติผู้วิจัย (การศึกษาและการทำงาน)	289

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	61
2	198
3	200
4	201
5	202
6	203
7	204
8	205
9	206
10	208

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยต่อสมรรถนะด้านการบริหารจัดการของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	209
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยต่อสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ	210
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยต่อสมรรถนะด้านความรับผิดชอบของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	211
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยต่อสมรรถนะด้านความคิดสร้างสรรค์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	212
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเห็นด้วยต่อสมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	213

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ทฤษฎีที่เป็นแกนหลักในการบริหารทรัพยากรมนุษย์	11
2 กระบวนการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม	17
3 ความสัมพันธ์การวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรม	18
4 ศูนย์กลางและพื้นผิวของสมรรถนะ	42
5 การกำหนดสมรรถนะโดยใช้วิธีการจัดการเชิงกลยุทธ์	48
6 การเลือกทีมงาน	59
7 วงจรแห่งการเรียนรู้	66
8 ตัวแบบเชิงระบบของการจัดการความรู้	67
9 ทฤษฎีแรงจูงใจตามลำดับขั้นของมาสโลว์	75
10 ลำดับการวางแผน	105
11 กรอบแนวความคิดในการวิจัย	124
12 ตัวแบบสมรรถนะหลักของผู้สำเร็จการศึกษาจาก หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก	178
13 วงรอบการตกลงใจทางทหาร	182
14 สมรรถนะด้านความรู้ (LIFE Model)	185
15 รูปแบบการคิดวิเคราะห์	191